

Čís. 2613.

Vrácení tržního poplatku, prý neprávem vybraného, nelze se na dobytčí a masné pokladně v Praze domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 15. května 1923, R I 395/23.)

Žalobce domáhal se na žalované dobytčí a masné pokladně v Praze, společnosti s r. o., vrácení tržního poplatku, jejž si žalovaná prý neprávem z kupní ceny srazila. K námitce žalované soud první stolice žalobu odmítl pro nepřípustnost pořadu práva, rekursní soud námitku zamítl. *Důvody:* Jako žalovaná vystupuje společnost s r. o., tedy podmět soukromoprávní, a dlužno se tedy obíratí při řešení, zda námitka nepřípustnosti pořadu práva jest opodstatněna, otázkou, je-li zažalovaný nárok nárokem veřejnoprávním či soukromoprávním a tudíž pravomoci soudní ve věcech občanských podrobeným. Podstatou žalobcova nároku jest kupní smlouva ve smyslu §u 1053 a násl. obč. zák., kterou žalobce uzavřel s Richardem H-ou a z níž pro něho vyplývá právo na zaplacení celé smluvené kupní ceny (§ 1062 obč. zák.). Byla-li mu tedy z této kupní ceny bez jeho souhlasu učiněna jakákoli srážka, bylo právo jeho porušeno a vzešel mu nárok soukromoprávní na vrácení toho, co mu protismluvně bylo zadrženo. Při tom jest nerozhodno, zda plat stal se přímo či sprostředkovatelem (zde Dobytčí a masná pokladna), ať zvoleným, ať nuceným. Zdali snad sprostředkovatel z nějakého důvodu ku srážce této byl oprávněn, o tom rozhodnouti jest teprve ve věci samé rozsudkem.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dle §u 69 živn. ř. může obec ustanoviti tržní poplatky za přenechané místo na trhu, použití bud a náradí a za jiné s držním trhu spojené výlohy. Zachovávajíc tento předpis má dle §u 70 živn. ř. obec se schválením zemského politického úřadu stanoviti řád tržní, jenž též sazebník poplatků tržních obsahovati t. j. poplatky ty vyměřovati má. Chce-li se strana brániti proti vybírání poplatku tržních, buď si že je platiti se zdráhá, nebo zaplativši je, že je žádá zpět, nenáleží věc na pořad práva, ať si již obrana záleží v tom, že je tržní řád neprávem předpisuje, nebo v tom, že tržní orgán je neprávem — proti předpisu tržního řádu — vybral. Věc ta nenáleží na pořad práva proto, že jde o výkon tržního práva obce, tedy o záležitost veřejnoprávní, kdežto soudy jsou povolány jen k rozhodování ve věcech práva občanského (§ 1 j. n.), t. j. soukromého, leda že výjimkou jest jim výslovným předpisem zákona přenechána pravomoc i v té které záležitosti veřejnoprávní, čemuž však zde tak není. Jak bezesporo, má dle vyhlášky spojených politických úřadu první stolice v Praze ze dne 1. května 1922 tržní řád pro ústřední trh dobytčí v Praze-Holešovicích, o nějž právě jde, v nynějším doslovu §u 13 toto ustanovení: »Na pražském trhu dobytčím zřízená dobytčí a masná pokladna« jest úředně zmocněný a zřízený orgán ku zprostřed-

kování obchodů tržních, co se týče smluv o koupi a prodeji dobytka sice jen fakultativně, tak, že není strana nucena, aby prostřednictvím pokladny užila, avšak co se týče vyrovnávacích cen obligatorně, tak, že »trhové ceny u všech prodejů na trhu dobytčím uzavřených musí být spláceny, vypláceny a vyrovnány výhradně u dobytčí a masné pokladny,« k čemuž doloženo v Šu tom, že bližší ustanovení o zřízení a oboru působnosti dobytčí a masné pokladny obsaženy jsou v pravidlech pro ni radou městskou hlav. města Prahy vydaných. V těchto pravidlech pak se praví: V bodu 1. že usnesení městského zastupitelstva hl. města Prahy ze dne 7. března 1921 a městské rady ze dne 12. listopadu 1922 pověřena byla společnost »Dobytčí a masná pokladna v Praze,« aby obstarávala úkoly pokladny při ústředním trhu dobytčím v Praze; v bodu 2. že pokladna ta podrobena jest, pokud se týče dodržování tržního řádu, tržní správě a že podrobena jest dozoru vlády a tržní správy; v bodu 3. že pokladna a jest úředně zmocněným orgánem k zprostředkování obchodů tržních; v bodu 4., že jediné ona jest oprávněna, by platy za zboží na trhu pražském prodané zprostředkovala a každý účastník trhu že jest vázán na její zprostředkování; v bodu 5. upravuje se toto zprostředkování platů; v bodu 14, že masná pokladna k úhradě svých výloh a jako odměnu za sprostředkování platů jest oprávněna vybírat z kupních cen skonto. Z toho všeho jde nade vší pochybnost, že žalovaná masná pokladna jest zřízený úřední orgán tržní, a, je-li žalována, že prý neprávem vybrala při sprostředkování platů, patřících žalobci, skonto v bodu 14 právě zmíněné, je žalována v této své veřejnoprávní vlastnosti jako úřední orgán tržní a jest žalována o vrácení tržního poplatku dle Šu 70 živn. ř. předepsaného, při čemž ovšem žalující strana neuznává a zneuznává právo obce zřídit tento orgán a předepsati řčený poplatek, nazvaný skonto, domáhajíc se toho, by ustanovení vyhlášky byla dle Šu 102 úst. listiny soudem přezkoumána a za neplatné uznána. V tom jest však na omylu: soud ovšem má právo přezkoumávatí platnost nařízení, ale jen v konkrétním případě, tedy jen tehdy, pakli případ na něj vznesený do jeho pravomoci náleží. Zde však nenáleží. Nemůžeť býti pochyby o tom, že sporné skonto spadá pod pojem »jiných s držením trhu spojených výloh« Šu 69 živn. ř., neboť když obec jako majitelka trhu uznala za účelem úpravy tržních obchodů a tím i tržní policie za vhodné, by všechny tržní platy děly se masnou pokladnou jako úředním orgánem, a k úhradě vydajů s tím spojených předepsala za toto sprostředkování »odměnu« pro ni vůči straně, která služeb jejích použije, poplatek, pak je to jistě poplatek tržní, a děje se vše to v rámci Šu 69 a 70 živn. ř., takže, kdyby tu vůbec na tom záleželo, zákonitost (platnost ve smyslu Šu 102 úst. listiny) ustanovení toho zkoumati, byla by tím i ona doličena. Zde však jde jen o povahu záležitosti, zdali jest to záležitost práva soukromého či veřejného, a stačí tedy, že bylo doličeno, že jde o poplatek tržní a tudíž záležitost veřejnoprávní, kterou to zůstane, i kdyby se ukázalo, že poplatek ten ustanoven byl proti předpisu Šu 69 živn. ř., neboť stačí, že byl předepsán jako tržní, že chce býti poplatkem dle cit. Šu; stalo-li se tak právem, náleží teprv k posouzení věci samé, ne do otázky přípustnosti právního pořadu.